

Sygn. akt II CSK 236/14

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z wniosku K. S.

przy uczestnictwie J. S.

o dział spadku,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 października 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w S.

z dnia 26 listopada 2013 r., sygn. akt [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Dokonywana w toku postępowania kasacyjnego ocena skarg kasacyjnych w ramach tzw. przedsądu ma na celu wybór takich spraw, które powinny zostać rozpoznane ze względu na interes publiczny. Rozwiązanie to łączy się ściśle z charakterem skargi kasacyjnej jako szczególnego środka zaskarżenia; nie jest ona kolejnym środkiem odwoławczym w toku instancji, lecz środkiem prawnym nadzwyczajnym, uruchamianym przede wszystkim w interesie ogólnym i ukierunkowanym - przynajmniej ze swego założenia - do rozpatrzenia wyłącznie kwestii prawnych (materialnych i procesowych) związanych z wydanym przez sąd drugiej instancji prawomocnym orzeczeniem. W związku z tak ukształtowanym modelem skargi, Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wówczas, gdy zachodzą przyczyny wymienione w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.

Skarżący w skardze kasacyjnej odwołał się do przyczyn z pkt 1 i 4 powołanego przepisu, to jest występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistej zasadności skargi. Zauważyć jednak należy, że wskazanie w skardze ustawowych przyczyn, przy istnieniu których Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania nie jest wystarczające. Każda z tych ustawowych przyczyn, która zdaniem skarżącego w sprawie wystąpiła, powinna być wyczerpująco uzasadniona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego za ugruntowane należy uznać stanowisko, że powołanie się na występowanie w sprawie zagadnienia prawnego wymaga od skarżącego przedstawienia tego zagadnienia przez odpowiednie jego sformułowanie, wskazanie przepisów prawa, na tle których powstało, przedstawienia kontrowersji i rozbieżnych ocen prawnych, jakie zagadnienie to wywołuje oraz wykazania, że mają one tak istotny, poważny i uniwersalny charakter, iż wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, koniecznego nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, lecz przydatnego także dla rozwoju judykatury (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK, nie publ.). Sformułowane przez skarżącego zagadnienia

prawne sprowadzają się do oczekiwania odpowiedzi na dwa rozbudowane pytania, pierwsze dotyczące możliwości zastosowania art. 1039 § 1 k.c. *per analogiam* w ramach postępowania o dział spadku nabytego w drodze dziedziczenia testamentowego, drugie - rozliczenia nakładów na nieruchomości stanowiącą przedmiot majątku spadkowego.

Niewątpliwie formuła, w jakiej przedstawiono w skardze zagadnienia prawne, wymogom tym nie odpowiada. Zagadnieniu pierwszemu nie można przypisać charakteru istotnego skoro skarżący wskazał, że wykładnia art. 1039 § 1 k.c. nie budzi wątpliwości w doktrynie i orzecznictwie. Prezentując, z kolei, drugie zagadnienie skarżący powołał postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2008 r., II CSK 451/07, nie publ. zgodnie z treścią którego w przypadku gdy nieruchomość przyznawana jest na własność tej stronie postępowania, która poczyniła nakłady na tę nieruchomość, ewentualne rozliczenie poczynionych nakładów doprowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia strony, której nieruchomość przyznano. Powyższe stanowisko Sądu Najwyższego zbieżne jest z oceną wyrażoną przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym orzeczeniu. Skarżący nie wykazał natomiast we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, że zagadnienie to wywołuje kontrowersje i rozbieżne oceny prawne.

Nie można też podzielić stanowiska skarżącego, że zachodzi przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z uwagi na to, że Sąd Okręgowy przyznał mu niektóre rzeczy ruchome wchodzące w skład spadku pomimo braku jego zgody.

Przesłanka oczywistej zasadności występuje wówczas gdy trafność zarzutów natury prawnej skargi jest dostrzegalna od razu, na pierwszy rzut oka, bez przeprowadzania wnikliwej jurydycznej ich analizy. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Taka sytuacja w sprawie nie ma miejsca bowiem Sąd Okręgowy przytoczył rzeczowe argumenty przemawiające za przyznaniem poszczególnych składników majątku spadkowego stronom postępowania. W szczególności, przyznanie

współwłaścicielowi, w wyniku podziału, własności kilku rzeczy ruchomych o nikłej wartości będących już w jego posiadaniu nie może być uznane za rażąco błędne.

Z przedstawionych przyczyn, przy uwzględnieniu, że w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą - zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. - Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu, należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).